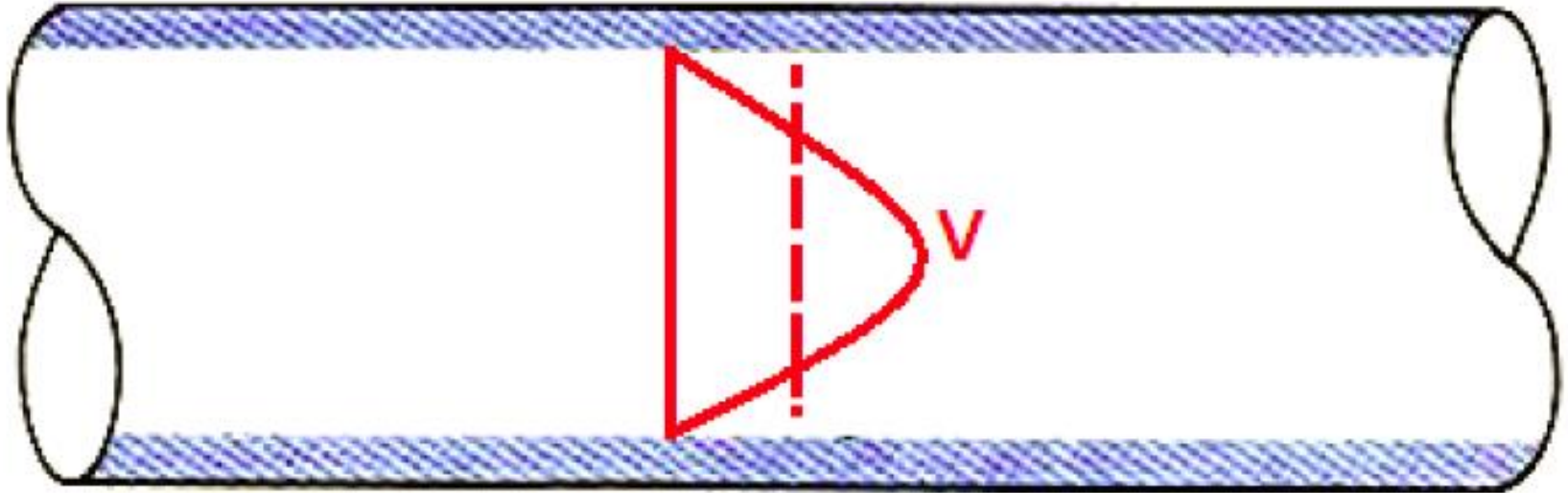

אובדני אנרגיה במערכות הובלת נוזלים

דרכי אובדן

- חיכוך : חיספוס צנרת, צנרת אינה עונה לדרישות ספיקה
- מפלי לחץ נקודתיים: מגופים, חיבורים וכו'
- דליפות

תנועה בצינור

התפלגות מהירויות הזרימה בפרופיל הצינור

- התפלגות לא-אחידה בפרופיל מהירות גורם לחיכוך בין שכבות הנוזל
- בין נוזל לדופו קיימת שכבת מעבר בה עלולים להתפתח זרמי סחרור מקומי, הגורמים להפסדי אנרגיה

מספר ריינולדס ומשטרי זרימה

$$Re = \frac{\rho v L}{\mu} = \frac{v L}{\nu}$$

- בצינור בעל קוטר D במספרי ריינולדס מתחת ל-2300 הזרימה לאמינרית, מעל ל-4000 זרימה טורבולנטית ובתחום הביניים מתקיים משטר זרימה מעורב

מקדם האגן-ווייליאמס

$$\Delta h_l^s = \lambda \cdot \frac{l}{d} \cdot \frac{v^2}{2 \cdot g} \qquad \lambda = \frac{64}{\text{Re}}$$

- באופן כללי אובדן העומד יחסי לריבוע מהירות הזרימה, אך בחישובים הנדסיים נהוג להשתמש בקירוב אמפירי הבא:

$$h_f = K_u \cdot \left(\frac{Q}{C_{H-W}} \right)^{1.852} \cdot \frac{L}{D^{4.87}}$$

Table 1: Values of Hazen-Williams coefficient for clean new pipes of different materials

Pipe material	CH-W value for pipes in mm				
	75	150	300	600	1200
Uncoated cast iron	121	125	130	132	134
Coated cast iron	129	133	138	140	141
Uncoated steel	142	145	147	150	150
Coated steel	137	142	145	148	148
Wrought iron	137	142	-	-	-
Galvanized iron	129	133	-	-	-
Coated spun iron	137	142	145	148	148
Uncoated asbestos cement	142	145	147	150	-
Coated asbestos cement	147	149	150	152	-
PVC wavy	142	145	147	150	150
Concrete	69-129	79-133	84-138	90-140	95-141
Prestressed concrete	-	-	147	150	150
Spun cement-lined; spun butimen-lined PVC, brass, lead, copper	147	149	150	152	153
Newly scraped mains	109	116	121	125	127
Newly brushed mains	97	104	108	112	115

טבלה 12: הפסד עומד על פי קוטר וספיקה

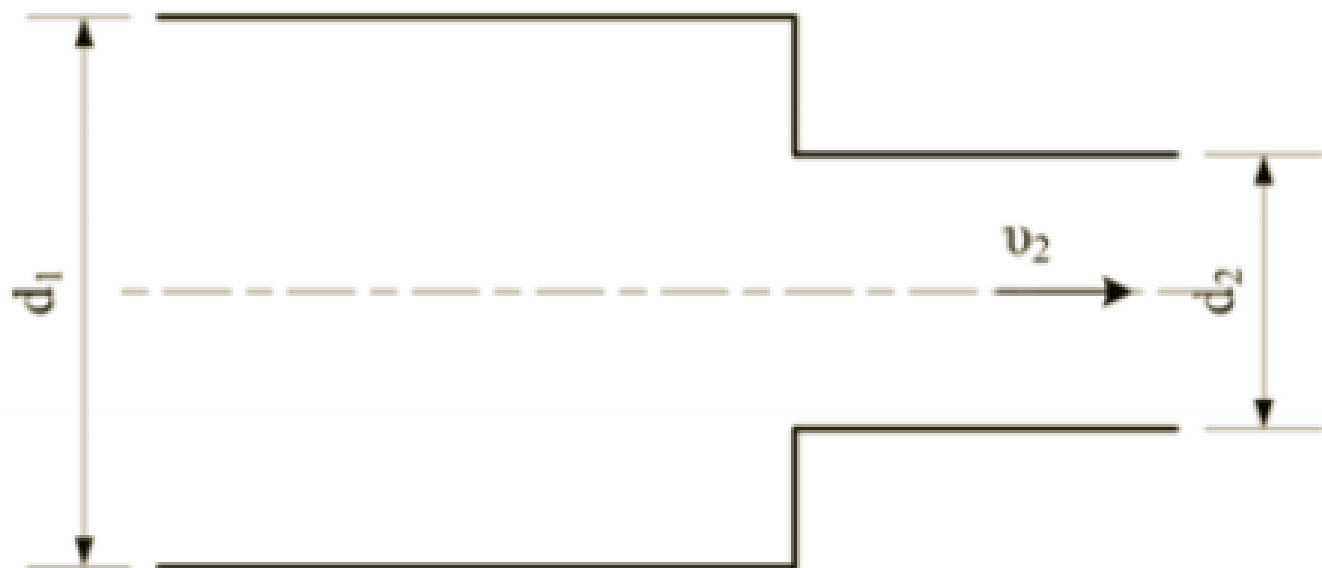
מקדם החיספוס "C"			ספיקה	קוטר צינור
135	110	90		
הפסד עומד (%)			מ"ק\שעה	אינץ'
32%	48%	70%	50	4"
16%	24%	35%	100	6"
8%	12%	18%	150	8"
5%	7%	10%	200	10"

טבלה 13: אנרגיה של הפסד עומד בצינור באורך 1000 מטר

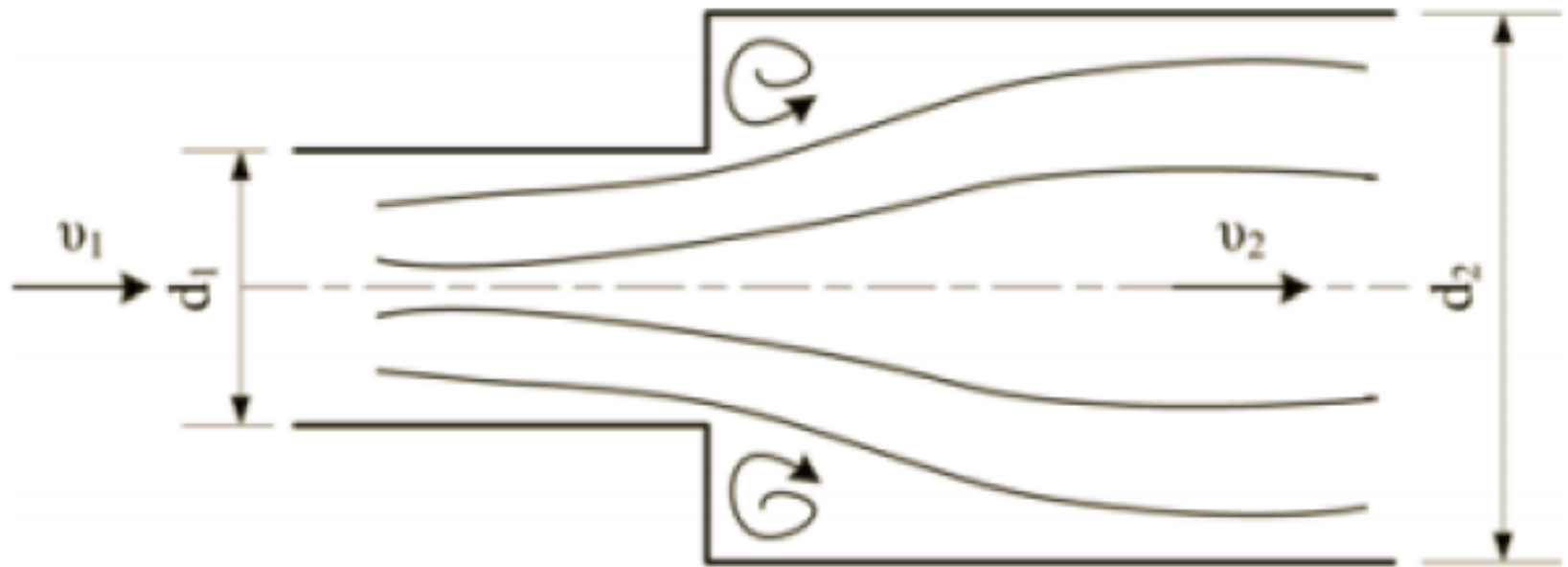
מקדם חיספוס				ספיקה	קוטר צינור
C=90	C=135	110	90		
שינוי מ- C=135 ל- C=90					
הפסד הספק אנרגטי					
גידול ביחס להפסד ב- C=135		ערך מוחלט			
%		קו"ט		מ"ק\שעה	אינץ'
120.0%	6.5	9.8	14.3	50	4"
120.0%	6.5	9.8	14.3	100	6"
124.5%	4.9	7.4	11.0	150	8"
105.0%	4.0	5.7	8.2	200	10"

אובדני אנרגיה בהפרעות זרימה נקודתיות

$$\Delta h_m^s = \zeta \cdot \frac{v^2}{2 \cdot g}$$

$$\zeta = 1 - \left(\frac{d_2}{d_1} \right)^2$$

$$\text{Re} < 10 \quad \zeta = \frac{30}{\text{Re}}$$

$$10 < \text{Re} < 3500 \quad \zeta = f\left(\frac{d_2}{d_1}, \text{Re}\right)$$

$$3500 < \text{Re} \quad \zeta = \left(\frac{d_2}{d_1}\right)^2 - 1$$

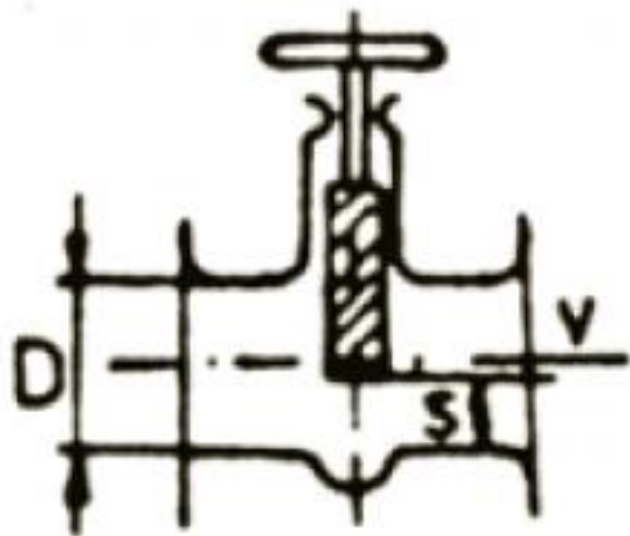
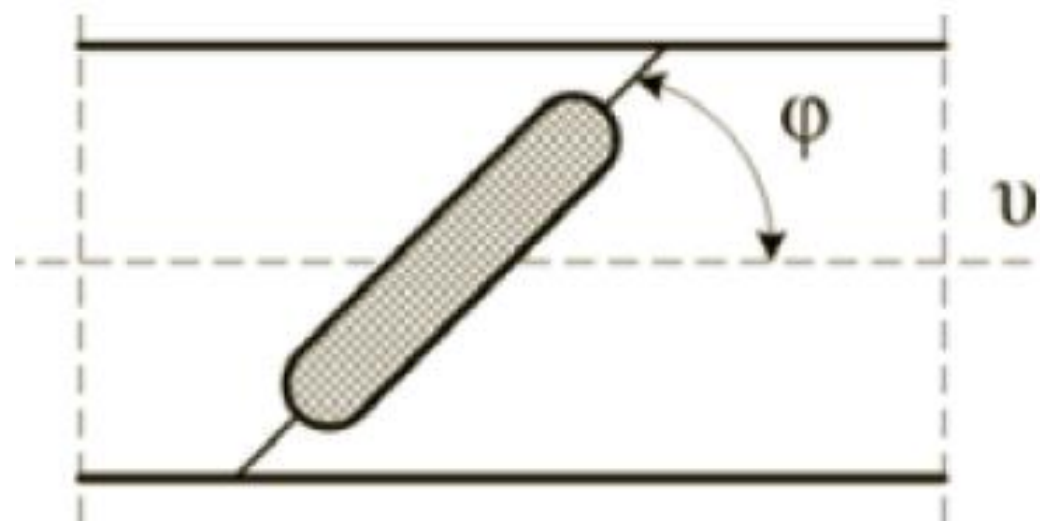

Table 1 Friction factors for bolt valve

$\zeta = \zeta\left(\frac{S}{D}\right)$									
$\frac{S}{D}$	0,25	0,30	0,40	0,50	0,60	0,70	0,80	0,90	1,0
ζ	30	22	12	5,3	2,8	1,5	0,8	0,3	0,1

$\zeta = \zeta(\varphi)$									
φ	°	10	20	30	40	50	60	70	80
	rad	$\frac{1}{18}\pi$	$\frac{1}{9}\pi$	$\frac{1}{6}\pi$	$\frac{2}{9}\pi$	$\frac{5}{18}\pi$	$\frac{1}{3}\pi$	$\frac{7}{18}\pi$	$\frac{1}{2}\pi$
ζ		0,52	1,54	3,91	10,8	32,6	118	751	∞

Table 1. Range of Head-loss Coefficients (K) for Water Flowing Through Various Fittings

Fitting Description	K Value	Fitting Description	K value
Globe valve, fully open	3 – 8	Square-edged inlet (from tank)	0.5
Ball valve, fully open	0.04 – 0.1	Bell-mouth inlet	0.05
Check valve, fully open	2	Discharge into tank	1
Gate valve, fully open	0.03 – 0.2	Standard elbow	0.2 – 0.3
Butterfly valve, fully open	0.5 – 2	Long radius elbow	<0.1 – 0.3

